

๔๒

กุศโลบายในการ
เข้าถึงพระรัตนตรัย

ชนเหล่าใดเที่ยวจาริกไปยังเจดีย์
มีจิตเลื่อมใสในพระตถาคต
ครั้นทำกาละแล้ว ชนเหล่านั้นทั้งหมด
เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์

กุศโลบายในการเข้าถึงพระรัตนตรัย

๓๕

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเข้าถึง และเป็นอันหนึ่งอันเดียว
กับกายธรรมอรหัต ทรงเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้ว เป็นผู้
บริสุทธิหลุดพ้นแล้วจากอาสวกิเลสกิจที่จะทำยิ่งกว่านี้ไม่มีอีกแล้ว
ในฐานะที่พวกเราเป็นสาวกของพระพุทธองค์ จะต้องดำเนินรอย
ตามพระองค์ ด้วยการใช้เวลาที่เหลืออยู่อย่างจำกัดนี้
สร้างบารมีทำความดีความบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ให้เกิดขึ้น
เพราะเรายังมีกิจที่จะต้องทำให้รู้แจ้งให้ได้ว่า เราเกิดมาจากไหน
มาทำไม อะไรคือเป้าหมายของชีวิต และจะไปสู่เป้าหมายนั้นได้
อย่างไรดังนั้นเราจึงควรหมั่นฝึกฝนอบรมจิตใจของเราให้หยุดให้นิ่ง
จนกระทั่งเข้าถึงผู้รู้แจ้งภายในคือพระธรรมกายให้ได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน มหาปรินิพพานสูตร ว่า

“ดูก่อนอานนท์ สังฆะนียสถาน ๔ แห่งเหล่านี้ เป็นที่
ควรเห็นของกุลบุตรผู้มีศรัทธา คือ ๑. สถานที่พระตถาคต
ประสูติ ๒. สถานที่ตรัสรู้ของพระตถาคตเจ้า ๓. สถานที่ยัง
ธรรมจักรอันยิ่งยวดให้เป็นไป และ ๔. สถานที่เสด็จดับขันธ-
ปรินิพพานด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุ ดูก่อนอานนท์
สังฆะนียสถาน ๔ แห่ง เหล่านี้แล เป็นที่ควรเห็นของกุลบุตร
ผู้มีศรัทธา”

กุศโลบายในการเข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๐

เป็นที่ทราบกันดีว่า ไม่ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทรงมีพระชนม์ชีพอยู่หรือดับขันธปรินิพพานแล้วก็ตาม หากบุคคลมีจิตเลื่อมใสเสมอเหมือนกับที่พระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ ผลนั้นไม่แตกต่างกัน เพราะพระพุทธรูปเจ้าทรงมีอานุภาพอันไม่มีประมาณ ดังนั้นก่อนจะเสด็จดับขันธปรินิพพาน พระพุทธรูปองค์จึงตรัสบอกถึงสถานที่ที่ควรเคารพบูชา และเป็นทางมาแห่งมหากุศล ซึ่งในปัจจุบันนี้ มีปรากฏอยู่ที่ประเทศอินเดียและเนปาล เป็นต้น สาธุชนจากต่างประเทศทั่วโลก ผู้เลื่อมใสในพระพุทธรูป ต่างก็เดินทางไปแสวงบุญกัน เพื่อสักการบูชาสังเวชนียสถานทั้ง ๔ แห่ง บ้างก็ไปสวดมนต์นั่งสมาธิ บ้างก็ไปเดินเวียนประทักษิณ เพื่อระลึกนึกถึงพระปัญญาธิคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณของพระบรมศาสดา

*ในสมัยพุทธกาล พระบรมศาสดาได้เสด็จไปตามสถานที่ต่างๆ เพื่อสงเคราะห์เหล่าเวไนยสัตว์ ชาวกรุงสาวัตถีต่างถือของหอมระเบียบดอกไม้ ไปที่วัดพระเชตวัน เพื่อนอบน้อมพระพุทธรูป แต่เมื่อไม่มีโอกาสได้กราบพระพุทธรูปเจ้า ก็พากันนำเครื่องสักการะ ไปวางไว้ที่ประตูพระคันธกุฎี

กุศโลบายในการเข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๑

ท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐีได้นำเรื่องนั้นไปบอกท่านพระ-
อานนท์ ให้ช่วยไปกราบทูลพระพุทธเจ้าว่า เมื่อพระผู้มีพระ-
ภาคไม่ได้ประทับอยู่ที่พระวิหาร สาธุชนจะบูชาพระองค์ได้
อย่างไรบ้าง พระบรมศาสดาก็ทรงตรัสให้บูชาพระเจดีย์ซึ่งมี
๓ อย่าง คือ พระธาตุเจดีย์ ได้แก่ เจดีย์ที่ใช้บรรจุพระบรม-
สารีริกธาตุบริภคเจดีย์หมายถึง สิ่งของหรือสถานที่ที่พระพุทธเจ้า
ทรงเคยใช้สอยหรือบริโภคน้ำ เช่น บาตร จีวร และเครื่องอัฐบริขาร
และอุทเทสิกเจดีย์ หมายถึงเจดีย์ที่สร้างอุทิศพระพุทธเจ้า เช่น
พระพุทธรูป รวมถึงต้นพระศรีมหาโพธิ์ด้วย

พระอานนท์ทูลถามว่า “เมื่อพระองค์ทรงเสด็จไปที่อื่น
พุทธบริษัททั้ง ๔ จะสร้างเจดีย์ทั้ง ๓ นี้ เพื่อเป็นการเจริญ
พระพุทธคุณได้ไหม พระเจ้าข้า” พระบรมศาสดาทรงตอบว่า
สำหรับธาตุเจดีย์ยังไม่อาจทำได้ในตอนนี เพราะธาตุเจดีย์จะมีได้
ในกาลที่พระพุทธเจ้าดับขันธปรินิพพานแล้ว ส่วนต้นพระศรี-
มหาโพธิ์ ที่พระพุทธองค์อาศัยเป็นที่ตรัสรู้ นับเข้าเป็นอุทเทสิก-
เจดีย์ สาธุชนสามารถกราบไหว้ รำลึกถึงพระคุณและอานุภาพ
อันไม่มีประมาณของพระพุทธเจ้าได้

เพราะฉะนั้น ในสมัยพุทธกาลพุทธศาสนิกชน ยังไม่ได้
ทำการปั้นพระพุทธรูปหรือพุทธปฏิมากร เพราะทุกคนยัง

กุศโลบายในการเข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๒

สามารถจดจำพระพักตร์อันผ่องใสหรือพระสุรเสียงอันไพเราะของพระองค์ในครั้งที่ทรงแสดงธรรมได้อยู่ ทั้งถ้อยคำอาภักปกิจริยาที่พระองค์แสดงออกมานั้น ยังตราตรึงอยู่ในใจของพุทธบริษัททั้งหลาย จึงยังไม่คิดที่จะทำรูปเหมือนของพระองค์ขึ้นมา แต่หากไม่สามารถกราบพระพุทธรูปเจ้าด้วยกายเนื้อ ก็จะมีบุญขาดันพระศรีมหาโพธิ์ซึ่งเป็นโพธิสถานแห่งการตรัสรู้ธรรม ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของพระองค์

เพราะฉะนั้น ท่านพระอานนท์จึงขออนุญาตนำต้นโพธิ์มาปลูกไว้ที่วัดพระเชตะวัน เพื่อเป็นเครื่องรำลึกถึงพระพุทธรูปเจ้า ครั้นได้รับพุทธานุญาตว่า “ดีแล้วอานนท์ เธอจงปลูกเถิดเมื่อเป็นเช่นนั้น ในวัดพระเชตะวันจักเป็นดังพระตถาคตประทับอยู่เป็นนิത്യ” ท่านไปขอร้องให้พระโมคคัลลานะเหาะไปนำเมล็ดโพธิ์จากโพธิสถานมาให้ เพื่อเอาไว้ปลูกถวายเป็นพุทธรูป พระโมคคัลลานะเหาะไปยังโพธิสถาน เอาชายจิวรรับเอาผลที่สุกซึ่งหล่นลงจากขั้วแล้ว นำมามอบให้ท่านพระอานนท์

พระอานนท์เฝ้าบอกพระเจ้าปเสนทิโกศลและเจ้าภาพผู้อุปถัมภ์ ให้มาช่วยกันประกอบพิธีปลูกต้นโพธิ์ที่ใกล้ประตูวัดพระเชตะวัน ครั้นพระเจ้าปเสนทิโกศลได้สดับข่าวการปลูกต้นโพธิ์ก็เสด็จมาเป็นประธานในการปลูกต้นโพธิ์ พร้อมด้วยบริวาร

กุศโลบายในการเข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๓

ฝ่ายอนาถบิณฑิกเศรษฐี มหาอุบาสิกาวิสาขา และผู้มีศรัทธาอื่นๆ ได้เดินทางมาร่วมปลูกต้นไม้โพธิ์กันอย่างคับคั่ง

เมื่อถึงเวลาประกอบพิธี พระราชาทรงมอบหมายให้ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีเป็นตัวแทนในการปลูก เศรษฐีได้รวบรวมเปลือกตมที่มีกลิ่นหอม แล้วฝังเมล็ดโพธิ์ไว้ในเปลือกตม พอเมล็ดโพธิ์พ่นมือมหาเศรษฐี เหตุอัศจรรย์ได้บังเกิดขึ้น คือสายตาทุกคู่ของมหาชน ได้เห็นลำต้นโพธิ์ประมาณเท่าองุ่น สูงห้าสิบศอก แตกกิ่งใหญ่หักกิ่ง ยื่นออกไปในทิศทั้งสี่และทิศเบื้องบน กิ่งละห้าสิบศอก และยังเป็นต้นไม้ที่ใหญ่กว่าต้นไม้ทุกชนิดที่มีในวัดพระเชตุวัน

พระราชารับสั่งให้เอาหม้อทองคำและหม้อเงิน ๘๐๐ หม้อ ใส่น้ำหอมจนเต็ม ประดับด้วยดอกบัวเขียว สูงขึ้นมาหนึ่งศอก ตั้งเป็นแถวล้อมรอบต้นมหาโพธิ์ แล้วรับสั่งให้ทำแท่นสำเร็จด้วยรัตนเจ็ด โปรยปรายผลสมทอง สร้างกำแพงล้อมรอบ ทำซุ้มประตูสำเร็จด้วยรัตนเจ็ด ๗ จากนั้นมหาชนได้ทยอยกันมาเพื่อสักการบูชาต้นพระศรีมหาโพธิ์กันมากมาย เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว มหาชนนำเอาต้นโพธิ์ไปเพาะปลูกที่บ้านเกิดตัวเอง มีการสืบทอดความเลื่อมใสมาถึงยุคปัจจุบันที่มีการสักการะต้นโพธิ์พุทธชยันตีทั่วโลก ด้วยจิตที่เลื่อมใสใน

กุศโลบายในการเข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๔

พระผู้มีพระภาคเจ้า เพราะปรารถนพระศรีมหาโพธิ์นั้นด้วยจิตที่เลื่อมใส เมื่อละโลกไปแล้ว ทำให้มีสุคติโลกสวรรค์เป็นที่ไปกันมากมาย

หลังพุทธปรินิพพานได้ไม่นาน พุทธศาสนิกชนผู้มีจิตเลื่อมใสในพระรัตนตรัย นอกจากจะบูชาต้นโพธิ์แล้ว ก็ได้พร้อมใจกันจัดสร้างพระธาตุเจดีย์หรือพระสถูปเจดีย์ขึ้น เพื่อเป็นการสักการบูชาพระพุทธรองค์ พระสถูปเจดีย์ที่สร้างในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อให้บุคคลผู้มีศรัทธาในพระลัมมา-ลัมพุทธเจ้า มาเคารพสักการะกราบไหว้บูชา จะได้เป็นทางมาแห่งมหากุศลอันยิ่งใหญ่ และถือว่าเป็นศูนย์รวมใจของพุทธศาสนิกชนอีกด้วย บ้านเมืองไหนมีพระสถูปเจดีย์ประดิษฐานอยู่ ความสงบร่มเย็นจะบังเกิดขึ้น เพราะพระเจดีย์เป็นสิ่งที่คอยยกใจให้สูงขึ้นจากอภิสวกิเลส เป็นสิ่งเตือนใจไม่ให้คิด พุด ทำอกุศลทั้งหลาย

ความเลื่อมใสในพระพุทธรเจ้านี้ นับเป็นสุดยอดของความเลื่อมใสทั้งหมด เพราะพระพุทธรองค์มีอานุภาพไม่มีประมาณ เมื่อบุคคลเลื่อมใสในวัตถุที่ควรเลื่อมใส ผลนั้นจึงส่งให้ไปสู่สุคติภพในยุคปัจจุบัน นอกจากจะมีต้นพระศรีมหาโพธิ์แล้ว เรายังมีพระธาตุเจดีย์ ซึ่งประดิษฐานอยู่ตามพุทธสถานต่างๆ หลายแห่ง

กุศโลบายในการเข้าถึงพระรัตนตรัย

๔๐๕

ทั่วโลก รวมถึงเจดีย์ในประเทศไทยของเราก็มีอยู่ทั่วไป เมื่อ
สาธุชนไปกราบไหว้ด้วยจิตที่เลื่อมใส จะได้านิสงส์เหมือนกัน
ดังพุทธพจน์ที่กล่าวว่า “ชนเหล่าใดเที่ยวจาริกไปยังเจดีย์ มีจิต
เลื่อมใสในพระตถาคต ครั้นทำกาละแล้ว ชนเหล่านั้นทั้งหมด
เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก จักเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”
ดังนั้นยามใดที่เราอยากกราบไหว้พระบรมศาสดา เราจะตริ
ระลึกถึงพระในแก้วหรือไปกราบนมัสการพระเจดีย์ก็ได้ พร้อมกับ
สวดสรรเสริญพระพุทธรูป และเจริญพุทธานุสติมีพระพุทธรูปเจ้า
เป็นอารมณ์ นี่ก็เป็นทางมาแห่งบุญใหญ่ของเราทุกคน

